

Naročnina v Trstu znese:

Za celo leto . . . 1 gold. 20 s.
Za pol leta . . . " 60 "
Za 3 mesece . . . " 30 "
(to velja tudi za tržaško okoličje.)

Za druge kraje s pošto:

Za celo leto . . . 1 gold. 60 s.
Za pol leta . . . " 80 "
Za 3 mesece . . . " 40 "
(majhni razloček med tim in med programom izvira iz neke pomote.)

ILIRSKI PRIMORJAN

podučiven, omikaven in kratkocoasen list za slovensko ljudstvo.

Naročnina naj se uređnitištvu *naprej* plačeva, in to v gosp. Kozlerjevi hiši „nella Drogheria Angeli in Piazza delle legna št. 1“ v Trstu (Trieste). Tam se bodo tudi oddajale vse pisma. — Sicer ta list se bo tudi prodajal (vsak natis po 5 soldov) v tobakarnicah nasproti Pošte, blizu „Chiozza“ in „al Ponte della Fabbra“.

Hvalo zasluži si vsò, kdor združa koristno sò sládkim (Hor.).

Leto 1866.

Pri sv. Ivanu v Vrdéli, 18 februarja.

Štev. 4.

 Štev. 5 našega lista pride na 4 meseca marca. —

AVSTRIJA

* Naš cesar in cesarica sta še na Ogrskem, tédaj že 21 dni, namreč od 29 januarja. Kdaj da se bota na Dunaj vrnila, se ne vé še. —

(Ogrska adresa.) V. „Kaj je *adresa*?“ bo morda kdo vprašal. Ta beséda je vzeta iz francozkega, in poménja po pravem dopis kakega zbora ali kake skupščine na vladarja (cesarja, kralja i. t. d.). Kadar namreč v državah, kjer je upéljana ustava (konstitucija), ravno kakor tudi zdaj v naši Avstriji, se ima začeti (odpreti) državni ali tudi kak drugi zbor, in potem ko je državni vladar ali njegov naméstitnik imel ob taki prilóžnosti v državnih zadevah kak govor iz pristola (trona) na zbor (skupščino), je od nékdaj navada, da ta zbor napravi in spodobno izroči vladarju na ta govor priméren dopis v podobi nékega odgovora, v ktérem mu daje ob enem na znanje tudi svoje kake si bodi misli in želje v iménu tistih, ki so volili poslance v ta zbor.

Tudi sedanji ogrski zbor, o ktérem smo že govorili pod šte. 2 tega lista, ravno kakor hrvaški v Zagrebu, napravlja zdaj tak odgovor (adreso) na cesarja, potem ko je tisti imel že svoj govor na ta zbor, kakor smo tudi že djali pod številom 1. Po tem, kar se že dozdam vidi in sliši, se bodo neki v oménjenem odgovoru spet ravno tiste reči od cesarja tirjale, ktére so Ogrji že tirjali léta 1861, ki so jim bile pa odrečene, kér bi rés vtegnile več škoditi, kakor koristiti naši Avstriji. Ogrji bi se namreč po svojih tirjatvah skoraj ločili od te države. Upamo, da v kratkem bomo zvédeli, kaj da se je (po 17 léti, to je, od kar ta stvar visí ali se pretresuje) vendar enkrat napravilo v tej rés téhtni zadevi, in da se bo pa naredilo vse prav in dobro — da bo tédaj red in mir v naši državi.

* (Nekaj malega o Slavjanih sploh, in posebno o nas Slovencih.) — Kdo je pač nékda kaj pisal ali govoril o Slavjanih (po nekterih „Slovanih“)? Koliko lét je, od kar je ta še zmirej razcépljeni in nesrečni narod med drugimi narodi kaj poznan? Ne veliko, čeravno je on bil že mnogo stoletij pred kristusovim rojstvom zelo razširjen po svetu, je imel svoje države (kraljestva i. t. d.), in je pa takò obilnega števíla, da šteje okol — *osemdeset milijonov* duš, ktérib,

kakor smo že drugod rekli, je v Avstriji skorej *sedemnajst milijonov*, ostanek pa v Rusiji, na Pruskem in v Turčiji. Učili smo se sicer bili pred nékimi léti zgodovine (povéstnice) celega sveta v *šolah*; pa koliko se je takrat tam govorilo o Slavjanih? Toliko, da smo jih morali po njej spoznati le za néko divje ali sirovo ljudstvo, pa za nič drugzega! — Govoriti in pisati se je bilo o njih začelo, takò rekoč, še le pred kratkem, zlasti pa léta 1848, to je, takrat, kadar se je videlo, da tudi ta, do tada toliko zanemarjeni in zapuščeni narod, je počel se doševno gibati, namreč da si tudi on po svojih prvaki (učenih možéh) résno prizadéva, zagotavlja („zagvišati“) si svoje pravice, ki mu gredò v narodnih zadevah, kakor drugim narodom, — tédaj napravljati si pot: 1. do oglašenja, olépsanja in zboljšanja svojega lastnega, po tujcih zelo pokvarjenega in pokaženega jezika; 2. do upéljanja tistega v šole in v urade ali pisarnice, in 3. do izobraženja, omikanja in olikanja samega sebe po izdavanju narodnih potrebnih knjig in listov, da ne zaostaja tudi v prihodnost, kakor je bil zaostajal v poprejšnjih časih, med tem ko so drugi narodi, postavimo, Italjani (Labi), Némcí, Francozi, Angleži i. t. d. že zdavno visoko stopnjo doségli, kar se tiče razvitja njihove narodnosti.

Ravno zavolj tega prizadéjta se se pa dozdam marsiktéri tih drugih narodov . . . predrznili črniti in opravljati Slavjane, kriviti jih hudobnih misel in naménov, in jih iménovati „panslaviste“, to je prenapétneže, ki — po njihovi domišljiji — bi radi vse druge narode v slavjanskega spreménili, ali takò rekoč, pozrli! —

Kakò lepo in spodobno da so se pa Slavjani od nékdaj obnašali, in kakò da se še dan današnji, zlasti tudi v naši Avstriji, obnašajo v kakem si bodi oziru, to vtégne pač popolnoma dokazati takim gospodom zgodovina (historija). Po zgodovini vémo, da že od starih časov so bili Slavjani narod, („*fulk*“), ki je rad in pridno délal, se je preživljal od živinoreje in poljedelstva, je bil gostoljuben, to je, je rad druge zastonj in prijateljsko gostil, je ljubil mir, in se je le takrat vojskoval, kadar je bil prisiljen, braniti se sovražnikov, ki so mu mir motili ali mu nagajali. (Da so pa posebno tudi mirni, dobri in zvésti Avstrijani, tega ne morejo tajiti še clo najhujši njihovi sovražniki).

Slavjani so od nékdaj čislali (to je, so radi imeli ali „štimali“) svoj narodni jezik in svoje narodne navade in šege, svoje narodno pétje in narodno *slavo* (to zadnje je pa podajelo nektérim prilóžnost, izpéljévat

imé *Slavjani*, namreč iz beséde *slava* — čast). Kar se tiče njihove vére, so bili Slavjani do upéljanja kristjanstva tudi v kraje, kjer so oni bivali, hajd je ali pagani. Spoštovali in čestili so tudi take nevidljive bitja (stvari), ktere so imele po njihovi domišljiji pod svojo oblastjo marsiktere naravne (natorne) prikazni. Takò, postavimo, so spoštovali za boga nékega Peruna kot gromovnika; belega in črnega (to je, dobrega in hudega) boga; Lado kot boginjo ljubezni in ženitnine; Marcano kot boginjo smrti; takò tudi néke Rozalke, Vile (bele žene) i, t. d. Mrliče so sožigali (požgali), ne tédaj pokopovali, kakor je zdaj navada. Njihovi duhovniki so bili poséstniki znanstva in pa varhi (čuvvarji) skrivnosti in vére slavjanskega národa. Kristjanstvo se je bilo do njih razširjalo iz Carigrada (Konstantinopelna) po Cirilu in Metodu, namreč v sévernih krajih; in pa iz Rima ali prav za prav iz Ogleja (Akvilleje) po krajih, kjer so zdaj Slovenci, in to zlasti po Sv. Mohorju in Fortunatu.

Kakor smo že djali, bivajo zdaj Slavjani v Rusiji, na Pruskem, v Avstriji in v Turčiji, in se pa razdelijo v Ruse, Poljake, Rusine, Čehe, Moravce, Slovake v sévernih krajih, v Srbe ali Srbo-Ilirce (Hrvatce, Srbe, Dalmatince, Črnogorce, Istrijane), in pa v Slovence na jugu. Ti zadnji, ktereih število zneske skoraj *en milijon in štiristo tisoč* („tavzent“), prebivajo razcepljeni, in največidel v dotiku al zméšani z drugimi národi v 7 deželah, namreč na Krajskem, na Koroškem, na Štajarskem, na Benečanskem, na Ogrskem, na Hrvaškem in na ilirskem Primorju. Slovenci smo bili nékdaj brez knjižestva (ali po latinskem takò imenovane *literature*), to je, brez knjig za naše ljudstvo (stran *molitnih*) in pa brez listov ki bi branili naše pravice, in pa nas podučevali v marsiktereih zadevah. Zdaj, hvala Bogu! imamo eno in drugo od nékaj lét sem. Kar se tiče posébnó knjig, razprostiralo se jih je prav lépih in podučivnih že veliko med naše ljudstvo zlasti po „Družtvu svetega Mohora“ v Celovcu, ktero jih izdava že toliko lét prav dober kup (vsak ud ne plača več na leto kakor le *en goldinar*, in pa dobi po dvé, tré in včasih še več knjig vsako léto!). Listov pa, ki nas zagovarjejo, in podučevajo, je tudi še precej veliko. *Nemških* je zdaj tri, eden na Dunaju („Zukunft“), drugi v Celovcu („Drau-Post“) in tretji v Ljubljani („Triglav“); *slovenskih* pa sedem, namreč „Slovenski Glasnik“, „Slovenski Prijatelj“ (zlasti za gosp. duhovnike) in „Slovenec“ v Celovcu, „Novice“, „Danica“, in Šolski Tovars“ v Ljubljani, in zdaj tudi tukaj v Trstu „Ilirski Primorjan“.

Kar zadeva izdavanje knjig za naše ljudstvo, opomnimo še tukaj, da se je nedavno, kakor je že znano, ustanovilo v Ljubljani néko družtvo pod imenom „Slovenska Matica“, kterege namen je tudi, dati na svetlo primérnih knjig za slovensko ljudstvo. — Po vsem tem se vidi, da tudi mi Slovenci zdaj še precej napredujemo, hvala Bogu! Tréba je pa, da si prizadevamo na vso moč za zmirej boljše podpiranje tistih, ki se trudijo za naše knjižestvo, — s tim, da si radi kupujemo knjig, in da si naročamo listov, k nam jih oni dajejo na svetlo za naše berilo in za naše omikanje.

Tržaško-méstne in okolične zadeve.

(**Deželni zbor.**) — Slovenci tržaške okolice! Al ste slišali, kakò jo misli, in kakò vam jo je tudi zagodil gospod poslanec Hermet zastran rabe vašega narodnega jezika? Potem ko je bil ta gospod s precej ojstrimi besédami djal, da *nemški* jezik ne smé imeti veljave tukaj v Trstu, kar se tiče njegove rabe v uradih ali pisarnicah, se je v seji 31 januarja izustil zastran vašega v poglavitnem takò-le: Tukajšnji Slavjani imajo le v svojih vaséh in pa v svojih opravilih vso pravico do svoje národnosti (namreč do rabe svojega narodnega jezika). Dokler tédaj tržaška okolica nima posében zbor ali posébnó svetovavstvo zastran svojih lástnih zádv, med poslanci ki jih ona voli, in pa med poslanci, ki jih voli mésto, ne more biti nobenega razločka v čem si bodi (to je, kar se tiče rabe jezika v govorjenju ali v pisanju). Protivno bi tudi bilo pravici samovlastnega mésta in pa nespodobno, pravi on nadalje, „ako bi méstna gosposka dajala oznanila v več jezicih, kadar tisté zádevajo mésto (!)“. — Nékej enacega je trdil ta gospod tudi v seji 7 februarja, pristavlja opazko, da, čeravno je nékdaj tudi on nasvetoval vstanovitev slovenskih šol za tukajšnjo okolico (vendar žalibog, ne za vso!), on spozna pravico njenih prebivavcev do rabe njihovega narodnega jezika *le za takrat*, kadar imajo opravila med sabo, da se morajo pa podvreči postavam veljavnim *za vse*, kadar se oni kot naméstovavci tukajšnje šrenje (opčine ali „komuna“) poménkajo o méstnih zádevah v deželnem zboru ali svetovavstvu.“

Kaj tacega podpira pa gospod Hermet z besédami nékdanjšega avstrijskega vladarja, ki jih je bil izgovoril, kadar se je bil Trst (to je, mésto in njegova okolica, se vé) samovoljno podvrglo léta 1382 Avstriji, in ki se takò-le glasijo: „Hočemo zvésto obdržati in obvarovati kakor poprej in do takrat, takò v prihodnje in za potomce (naslédnike) vlado in gospodovanje po náredbah, njihovih proménah in navadah, oddaljaje vsak uzrok golfije in zvižaje...“ — S tim tédaj! Pa kje se pač kaj govori o jeziku? Če je pa avstrijski vladar rés mislil tudi o temu govoriti, kteri jezik je on néki po pravem ménil? Al morda samo italjanski?

Koliko Italijanov je *takrat* bilo v Trstu? S pomočjo ktereih njegovih prebivavcev se je bil Trst sé svojo okolico vred, kakor nam kaže povéstnica, toliko lét in tako junaško vojskoval sé svojimi sovražniki, in se jih pogumno branil? Morda le s pomočjo tadašnje majhne množice *italjanske* gospóde? Vprašujemo nadalje gospoda Hermeta, zakaj da takò čudno in nedoslédno brani povélje gospoda Ministra Belcredija, na kterege beséde se on naslanja zastran ravnopravnosti jezikov? Saj *poglavitna* deželna jezika sta tukaj italjanski in slovenski, in vendar gosp. Hermet vam odrekuje clo postavno veljavo *vašega* jezika! — Poprašujemo še, al gosp. Hermet ne vé, da ravno tudi zavolj neznanja italjanskega jezika niso dozdej poslanci tukajšnje okolice vedeli takò krépkó, kakor bi se spodobilo, zagovarjati pravice oménjene okolice? Kje so se pač naučili *visoke italjansčine*? Morda v svojih *slovenskih* šolah, ki jih je gosposka ustanovila?

Ne vémo pa, in se nam tudi čudno zdi, zakaj da so pri vsem tem mōčali vaši poslanci? Al jim morda ni mar za vaš narodni jezik, ki vendar tudi vam mora veljati kot prava narodna svetinja in dragotina, ravno kakor je Italjanom italjanski?

V seji 7 februarja je navlašnji odbor predlagal, naj se vstanovi postava, po kateri bi se imela zemlja na gorskih straneh ali na višinah tržaške okolice razdeliti v tri dele („tale“), namreč 1. v zemljo, ki bi jo obdelovali kmétje za-se (tédaj kot privatni ali zasebni poséstniki); 2. v zemljo, kjer bi se po skrbi méstne gosposke napravili gojzdje, in 3. v zemljo za pašo. Po tem predlogu se je rés tudi sklénilo, čeravno gosp. Žerjal, poslanec tržaške okolice je pri tem izustil svojo misel, da bi se poprej morale slišati želje oménjene okolice. Gosp. poslanec Nabergoj je bil že zdaj nekaj črhnil zavolj gojzdnih čuvarjev ali varhov, kar pa ni bilo še na pravem méstu, kakor mu je zavrnil gosp. Župan Porenta, rekoč, da se bo tudi za to ob svojem času skrbelo.

V ravno tisti seji (7 febr.) se je govorilo tudi o razširjenju tržaškega mésta čez njegove sedanje iméje, ali čez takō iménovani „pomerio“. Sklénilo se je po predlogu odbora z néko malo premémbo to razširjenje. Po tem sklépu bi od okolice odpadlo 18,000 duš. Kakō se bo pa po tem volilo, kakor misli vlada predlagati, 14 namésto 6 poslancev za okolico? — Pač lepō se je ta stvar razvila! (Al bo pa tudi rés potrjena, je še vprašanje). — Gosp. poslanec tržaške okolice, Primožič, je pri tem le opomnil, da po takem sklépu ostanejo okolici le višine ali gorske strani. Na zadnje je djal Dr. Platner, da se pozdévá po govornju poslancev tržaške okolice, ki so se le upirali temu sklépu, ko da bi tukaj bila po pravem dva deželna zbora ali dva svetovavstva. Poslanec Conti pa je pri tem opazil, da poslanci tržaške okolice bi morali dokazati to, kar tirjejo ali zanikajo (mi smo že ob pravem času svetovali, naj bi se naši poslanci poménkovali s kakimi učenimi možmi, kaj da bi se imelo reči in tirjati v séjah — Ured.).

Hermetov nasvet, naj se sliši mnénje méstnega svetovavstva (deželnega zbora) in pa trgovske zbornice zastran napravljenja ali prav za prav popravljenja tržaške ladjostaje (luke ali „porta“), ni bil vzét v prevdarek, je bil tédaj zavržen, kér po tem, kar je cesarski komisar opomnil o tej zadévi, je že napravljen načrt („projekt“). — V zadnji seji 14 februarja (kér namreč za zdaj, kakor že vémo, je délovanje deželnega tukajšnjega zbora jenjalo 15 tega meseca) se je govorilo o gosp. Hermetovem predlogu zastran rabe jezika. Prešlo se je pa na dnevni red (namreč ta predlog se ni vzel v prevdarek, ni bil uslišan, tédaj — „dosti krika, malo vōne!“). — Kar se tiče prenavrejanja postave za deželni tukajšnji zbor, ta zadéva se je odložila, in se bo tédaj spet pretresovala drugi krat.

Predlagalo in tudi sklénilo se je v tej séji tudi priročno pismo (spoménopis, „memoriale“) na cesarja zastran zažéljenega oproščenja ali réšitvi od sōdaške (vojaške) službe za Trst in za njegovo okolico. Ob tej priložnosti je imel prav lep govor (škoda da ni bil v slovenskem jeziku!) naš poslanec gosp. Nabergoj. Djali je namreč, da okoličani morajo nositi dvojno breme,

kér prvič so že podvrženi postavi zadévajoči vojaško službo, in drugič morajo služiti méstu kot narodna straža tržaške okolice, — ostati tédaj po tem na vékomaj — *ščavi* (schiavi). Izustil je pri tem svojo misel, da oménjena straža bi morala biti primérno plačana ali odškodovana za to zadnjo službo. Zivio naš Nabergoj! — Gosp. Hermet je popōlnama pristopil tej misli. V tem sta obedva zmagala.

Iz Škedne. I. S. N. — Kakor je že vsim dobro znano, naša okolica je v zvézi s tržaškim méstom. Méstna gosposka bi morala tédaj z nami okoličani takō ravnati, kakor ravná z méščani. Vidimo pa vendar, žalibog! néke prikazni, po katerih more lahko vsak soditi, da ona ne déla takō, kakor bi po naši pameti iméla délati. Vidimo namreč zdaj marsikterih prena-redb, ki nam prinašajo veliko škode. Tukaj hočem oméniti le eno samo stvar, ki nam rés déla krivico in naravno tudi žalost. Mi kmétje smo *od nékdaj* iméli to dobro, da smo hodili sè svojimi vozmi po tržaškem méstu, in pobirali v kōše sméti in enake reči po ulicah, in jih péljali domū, da nam služijo za gnoj po naših njivah. Pa kdo jih pobira dan današnji? Al morebit tudi mi? — Zakaj nam se je odvzelo clo še to malo pravice ali dobrote? Méstna gosposka! zakaj se zdaj z nami takō ravná? Al morda nismo več vrédni te dobrote? V čem smo se néki pregréšili? Méstna gosposka! prevdari résno to stvar, in pa po nékdanji hvale vrédni navadi pomagaj nam — svojim vedno zvéstim okoličanom!

* Kakor beremo v listu „Tempo“, so najšli te dni blizo Fedrigovca nékega kméta mrtvega, ki se néki iménuje Žerjal, je bil oženjen in oče tréh otrok. Uzrok tej smrti je bila po opazki oménjenega lista — pijanost! Po tem bi spet iméli jasen dokaz, kak žalosten naslédek da ima nez méerno vživanje vina. Naj služi pač to nektérim... za svarilen izgléd!

* Zima nam je dozdej, hvala Bogu! prav lépa; vréme je prijetno, tiho brez burje in prav spomladansko, tako da ljudjé vtegnejo neprenehama z délom si kaj pridobiti in si po tem pomagati. (Za pustne ali puste šéme po ulicah tukaj v Trstu vendar ni bilo vréme vgodno; kér je šel dež.) — Kaj da more pa še priti, to je — „v božjih rokah“.

Iz Trsta. V letošnjem uradnem listu „Osservatore Triestino“ beremo pod šte. 24, da je naša méstna gosposka rés kaj skrbna za poduk in za vézbanje *méstne* mladine v cerkvenem péttju. Al ne bi pa morda bilo dobro, ako bi se tudi za Slovence tukajšnje okolice, ki so pod oménjeno gosposko, kakor méščani, kaj tacega napravilo? Saj tudi oni pojejo radi, in so prav pripravni za to. Pojejo pa vendar n. pr. pri sv. Antonu v Trstu ob nedéljah in ob praznikih takō, da se Bogu vsmili, in da se je sicer tudi nek tukajšnji lašk list že zdavno s tim norčeval.

Kaj je drugod važnega?

* Vedno se kaj sliši o poprašanjih (ali „interpelacijah“) poslancev zastran ravnopravni osti slovenskega

jezika v šolah in v uradih. Zakaj bi se ne saj vendar enkrat za oselej odstranil uzrok („uržah“) vednim pritožbam v tej toliko važni zadevi? Saj pač to ni tako težko, kakor se morda misli! — Zdi se pa sicer, da so si tudi Slovenci sami krivi, ako ne gré prav, kakor želijo, zlasti kar se tiče rabe njihovega jezika v uradih, kér prav malo se slovenski piše za tiste, kakor se vsakdan pričamo.

* Meseca prosénca t. l. ste se spet dvé Čitavnici z veliko in lepo slovesnostjo odprle, namreč ena v Sévnici na Štajarskem, druga v Rudolfovem (Novomestu) na Krajnskem. Po tem vidimo, da se Slovenci čedalje bolj svoje narodnosti zavédajo, in da jo imajo za pravo svetinjo, kakor gré. Nas veseli!

Iz Trsta. V. — Z velikim zadovoljstvom smo zvédeli po dopisu nekega naročnika iz želézne Kaple na Koroškem, da se ima namén, osnovati tudi tam národno Čitavnico. To je lepò! Le naprej! — Izustil je ob enem tisti gospod svojo željo, naj se tudi kaj piše o poduku, kakò da bi se vtegnilo pétje po sekiricah („notah“) napraviti v kratkem in dobro? (Pisali bomo kmalo tudi o tej rés téhtni zadevi. Ured.)

ZMÉS

Iz Ljubljane. — M — tov. Ti si ne vtegneš misliti, ljubi moj prijatelj! kakò da sem se začudil, vglédavši prvo in drugo štev. tvojega lista; kajti namésto ponižnega lističa v osmérki, ki bi zapopal morda le kake malo zanimive novice iz tržaške okolice, in pa ostal enostransk, dobim v roke priličen list v lépi obliki, in pa, kar mu daje še več vrednosti, obsega tudi mnogovrstne spise, ki so rés kaj pripravni za naše radovédno ljudstvo. Kaj tacega marsikdo ni od tebe pričakoval. Ta list si more pač prikupiti vsakemu rodoljubu, zlasti pa prostemu slovenskemu ljudstvu. Druzega ni želeti, kakor da bi nas začel skoraj vsaj enkrat na teden obiskati. (Za zdaj naj le ostane takò! Ured.)

* (Opomin!). — Čujte, kaj nam pripovéduje célovški list „Slovenec“ pod štev. 8! Nék kmét v Timencah na Koroškem je bil nedavno sklénil sam kravo vbiti. Prosil je pa soséda, naj mu pri tem pomaga. Odločenega dne se spravita zgodaj na délo. Kmet vzame težko mesarico (sekiro), soséd pa prime kravo za rogé, in jo drži, kakor je to po kmétih navada, kér nimajo take priprave, kakor mesarji. Kmét zdaj sekiro povzdigne, krava pa, to videvši, se vmakne nanagloma z glavo takò, da je soséd svojo (namésto une) tje nastavil, in pa po tem hipoma 1. o čelu dobil, da je ostal koj — mrtel. Kje pač nesreča človeka išče in pa najde!

Iz Trsta. Kakò počasi da prihaja sem po želéznici blago, postavimo, iz Krajnskega, nam kaže precej jasno tudi to, da pred nékimi tédni en trgovec na Krajnskem je svoje blago, ki ga je bil naménil tukaj prodati, izročil postaji železnice, in se pa péljal naprej

v Trst. Tukaj je moral pa čakati deset dni, da mu blago pride. To je rés žalostno in pa napčno! Al ne bo kmalo konca temu?

Iz Trsta. V. — (Tonello, preganjavec jadranskega morja!). Pač vbogo jadransko morje! „Pa iz nesreče sreča iznosi“ pravi dubrovaški pevec Gundulič (nesreča nosi po navadi srečo). Naj le trpi jadransko morje, da le iz tega za človeštvo kaj dobrega izvira. — No, kaj pa je? — Po sklépu gospoda Tonella so zraven njegove sadanje veličanske ladjodélnice („škvera“) pri sv. Andreju blizo Sédne začeli délati na vso moč, da se zasuje velik kos jadranskega morja, in po tem razprostira oménjena ladjodélnica. Takò preganja gosp. Tonello imenovano morje že drug krat; pa naj ga le! (O tem bomo ob svòjim času še nekaj pisali.) — Slava našem vrlemu Tonellu, ki prebranja toliko potrebnih ljudi v Trstu z délom, ki ga jim daje.

* Meseca grudna 1865 je bilo v tržaški srénjski ali občinski siromašnici („instituto dei poveri“) nastanjenih 676 ljudi. Vbogh družin zunaj nje, ktérim se je podelévalo mesečne pomoči v denarjih (1662 gold. 50 soldov), je bilo 1307; tistih pa, ki so prejemale vsakdanje kosilo („župo“ ali „manieštvo“) tudi zunaj, je bilo 689. Darovi, ki so ji prišli od dobrotnikov v zgori oménjenem mesecu, znesejo 3665 goldinarjev.

* Al bo néki kmalo prišel na svitlo gosp. Janežičevi novi némško-slovenski besédar? Z nepotrpežljivostjo ga čakamo, kér pa tudi vémo, da bo lépo in prav redno napravljen, — da bo namreč bolji, nego vsi tisti, ki jih zdaj imamo.

Opazka. Mislimo, da se nikakor ne motimo, ako trdimo, da po tem, kakor si bodo naši kmétje naročavali ta list, se bo tudi vtegnilo najbolj soditi, ali se s tukajšnjimi národnimi šolami rés doséga namén, ki ga je imela méstna gosposka, kadar jih je postavila (čeravno, žalibog! dozday ne še povsod, kakor jih je tréba, kar se je sicer oménilo že pod prvim številom tega lista). Po ti naročbi, ki je bila sicer dozday še precej obilna v Vrdéli, v Rojanu, v Barkoli in v Sédni, se bo namreč videlo, ali se mladina v šolah rés po tem naménu učí. Zdi se, da dozday vsi tisti tukajšnje okolice, ki uméjo brati, so si naročili naš list, ki ga néki prav radi berejo, imaje ga za razumljivega, dobrega in koristnega. On pa sicer ne tirja velikega stroška — le deset soldov na mesec ali pet soldov za vzak natis posebe, tako da si ga lahko vsak drži, ki le kaj bere, čeravno — žalibog! poznamo marsiktere zadosti premožne, clo takò iménovane vrle in vnete Slovence (pa še — in kdo bi vérjel? — tudi Čitavnice!), ki jih ni sram, ognivati se še tega majhnega stroška, in po tem pa naravno tudi podpiranja naših národnih zádev. Pač lépa zloznost, lépo, goreče in iskreno domoljubje! — Kaj ne?